

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 2018
(OR. en)

Διοργανικοί φάκελοι:
2018/0224(COD)
2018/0225(COD)

12066/2/18
REV 2

RECH 370
COMPET 594
IND 236
MI 625
EDUC 317
TELECOM 277
ENER 297
ENV 583
REGIO 70
AGRI 415
TRANS 367
SAN 264
CADREFIN 193
CODEC 1445

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 9865/18 + ADD 1

Θέμα: *Προετοιμασία του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 27ης και 28ης Σεπτεμβρίου 2018*

Δέσμη μέτρων για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»: Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας 2021-2027

α) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του

β) Πρόταση ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας

- Έκθεση προόδου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 7 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο τη δέσμη προτάσεων για το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη»¹.
2. Σε σύγκριση με το τρέχον πρόγραμμα-πλαίσιο («Ορίζων 2020»), ο κανονισμός για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη» συγχωνεύει δύο νομικές πράξεις (το πρόγραμμα-πλαίσιο και τους κανόνες συμμετοχής και διάδοσης) σε μία ενιαία νομική πράξη. Το πρόγραμμα θα βασίζεται σε μια δομή τριών πυλώνων: Ο πρώτος πυλώνας για την ανοικτή επιστήμη θα εξασφαλίζει την απρόσκοπτη συνέχεια του προγράμματος «Ορίζων 2020» όσον αφορά την υποστήριξη της επιστήμης αριστείας και την κινητικότητα των ερευνητών και των ερευνητικών υποδομών. Σε μεγάλο βαθμό, αυτό συνεπάγεται μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή. Ο δεύτερος πυλώνας για τις παγκόσμιες προκλήσεις και τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα θα καλύψει τις κοινωνιακές προκλήσεις και τις βιομηχανικές τεχνολογίες υιοθετώντας περισσότερο την προσέγγιση από την κορυφή προς τη βάση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ευκαιριών ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο Ένωσης και παγκοσμίως. Μαζί με τις τακτικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, θα εισαχθεί περιορισμένος αριθμός αποστολών μεγάλης προβολής. Ο τρίτος πυλώνας για την ανοικτή καινοτομία θα εστιάζεται ιδιαίτερα στην επέκταση ρηζικέλευθων καινοτομιών που δημιουργούν αγορές με τη σύσταση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας. Τα μέτρα του πυλώνα αυτού θα στηρίζουν επίσης την ενίσχυση των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων καινοτομίας και θα επιτρέψουν τη συνέχιση της ενωσιακής στήριξης προς το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIKT).
3. Η παρούσα έκθεση προόδου καλύπτει:
 - α. Τον **κανονισμό** για τον πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη» (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων συμμετοχής και διάδοσης) που καλύπτει όλα τα βασικά στοιχεία του προγράμματος, από τη δομή και τους στόχους του έως τον προτεινόμενο προϋπολογισμό και τους μηχανισμούς χρηματοδότησης, τις ευρωπαϊκές συμπράξεις, τις αποστολές, την ανοικτή πρόσβαση, καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης τρίτων χωρών με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και

1 9865/18 + ADD 1-6, 9870/18 + ADD 1-6 + ADD 6 COR 1, 9868/18 + ADD 1-2, 9871/18 + ADD 1-6

- β. Το **ειδικό πρόγραμμα**, το οποίο διατυπώνει και αναλύει το σκεπτικό για τις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες, τους συναφείς τομείς παρέμβασης και τις γενικές γραμμές για τις παρεμβάσεις, ειδικά για κάθε μία από τις προτεραιότητες της πρότασης για το πρόγραμμα-πλαίσιο. Δίδει επίσης έμφαση στην υλοποίηση και τις συναφείς δομές (ΕΣΕ, ΕΣΚ, ΕΙΚΤ) που σχεδιάστηκαν με γνώμονα την επίτευξη των στόχων και την υλοποίηση των δράσεων που έχουν προγραμματιστεί.

II. ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Υπό τη βουλγαρική (3 συνεδριάσεις) και την αυστριακή (11 συνεδριάσεις έως τις 13.9.2018) Προεδρία, η Ομάδα «Έρευνα» (RECH WP) άρχισε να εξετάζει τις προτάσεις της Επιτροπής με βάση θεματικές δέσμες.

Οι συνεδριάσεις του Ιουνίου και του Ιουλίου επικεντρώθηκαν στην παρουσίαση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των επιμέρους στοιχείων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» (συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης επιπτώσεων), καθώς και στις σχετικές παρατηρήσεις και ερωτήσεις που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη· στις έως τώρα συνεδριάσεις του Σεπτεμβρίου διεξήχθησαν συζητήσεις επί συγκεκριμένων θεμάτων (νομικές βάσεις, στρατηγικός σχεδιασμός, συνέργειες με το ΕΤΠΑ, κανόνες συμμετοχής).

Στις 17 Ιουλίου 2018, οι υπουργοί Έρευνας συναντήθηκαν για μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την πρόταση «Ορίζων Ευρώπη» στο πλαίσιο άτυπης υπουργικής συνόδου (Έρευνα) στη Βιέννη.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη είχαν την ευκαιρία να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις σχετικά με τις θεματικές δέσμες της πρότασης «Ορίζων Ευρώπη», οι οποίες συζητήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του Ιουλίου σε τεχνικό επίπεδο. Με βάση τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη, η Προεδρία θα συντάξει ένα πρώτο κείμενο της Προεδρίας το οποίο στη συνέχεια θα αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω εξέτασης και διαπραγμάτευσης κατά τις προσεχείς εβδομάδες.

Οι περισσότερες αντιπροσωπίες εξέφρασαν γενικά την ικανοποίησή τους για τις προτάσεις της Επιτροπής, εγέρθηκαν ωστόσο ορισμένα ζητήματα από διάφορες αντιπροσωπίες κατά τη διάρκεια των συζητήσεων και στις γραπτές τους παρατηρήσεις. Τα κύρια ζητήματα και το σχετικό σκεπτικό, περιγράφονται εν συντομία κατωτέρω.

1. ΓΕΝΙΚΑ

- Νομικές βάσεις: Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» βασίζεται στους τίτλους της ΣΛΕΕ «Βιομηχανία» και «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα» (άρθρα 173, 182, 183 και 188). Η Επιτροπή, ως ένθερμος υποστηρικτής της καινοτομίας, πρότεινε να βασιστεί το ειδικό πρόγραμμα υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» στους τίτλους «Βιομηχανία» και «Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα» της ΣΛΕΕ (άρθρα 173 και 182). Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIKT) ιδρύθηκε με βάση τον τίτλο «Βιομηχανία» και θα συνεχίσει να χρηματοδοτείται από χρηματοδοτική συνεισφορά του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η πρόταση για το πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ βασίζεται στο άρθρο 7 της Συνθήκης Ευρατόμ.

Καθώς οι προαναφερόμενες βάσεις διαφέρουν από τις νομικές βάσεις που είχαν προταθεί για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», τον Ιούνιο του 2018, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στο πλαίσιο της Ομάδας «Έρευνα», η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου («ΝΥΣ») κλήθηκε από ορισμένα κράτη μέλη να γνωμοδοτήσει σχετικά με τις νομικές βάσεις που πρότεινε η Επιτροπή για την πρόταση απόφασης ΕΠ (άρθρα 173 παράγραφος 3 και 182 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ) και, ειδικότερα, σχετικά με τη χρήση του άρθρου 173 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ως μιας από τις δύο νομικές βάσεις για την πρόταση αυτή.

Κατά την άποψη της ΝΥΣ, οι νομικές βάσεις που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον κανονισμό σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο είναι ορθές, αλλά η απόφαση για το ειδικό πρόγραμμα θα πρέπει να βασιστεί αποκλειστικά και μόνον στο άρθρο 182 παράγραφος 4. Κατά συνέπεια, η απόφαση για το ειδικό πρόγραμμα θα πρέπει να εκδοθεί σύμφωνα με την ειδική νομοθετική διαδικασία (κατόπιν διαβούλευσης με το ΕΚ και την ΕΟΚΕ).

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε ανεπίσημο έγγραφο όπου επιβεβαιώνει ότι προκρίνει την επιλογή της διπλής νομικής βάσης για την πρόταση απόφασης σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα. Εξήγησε το σκεπτικό για την επιλογή αυτή και απάντησε στα επιχειρήματα που διατύπωσε η ΝΥΣ. Η Ομάδα «Έρευνα» εξέτασε τη γνώμη της ΝΥΣ και τις διαθέσιμες επιλογές² κατά τις συνεδριάσεις της στις 3 και 13 Σεπτεμβρίου 2018, όπου τα κράτη μέλη δήλωσαν κατά σαφή πλειοψηφία ότι θα προτιμούσαν να γίνει σεβαστή η γνωμοδότηση του ΝΥΣ.

2 Με βάση το έγγραφο WK 9744/2018 INIT: Σημείωμα της Προεδρίας της 27ης Αυγούστου 2018 — «Potential ways forward in view of the Council Legal Service (CLS) Opinion on the Legal Bases of Horizon Europe»

- Στρατηγικός σχεδιασμός: Για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» με ολοκληρωμένο τρόπο και προκειμένου να εξασφαλιστεί ένας βαθμός ευελιξίας κατά την υλοποίηση, η πρόταση «Ορίζων Ευρώπη» προβλέπει μια διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού που αποσκοπεί στον εντοπισμό κοινών στόχων και κοινών τομέων δραστηριοτήτων, π.χ. τομείς συμπράξεων και αποστολών. Τα κράτη μέλη διατύπωσαν ανησυχίες σχετικά με την ωριμότητα της έννοιας του στρατηγικού σχεδιασμού, ιδίως όσον αφορά τον τυπικό ρόλο των κρατών μελών στη διαδικασία και τα στοιχεία που θα καλύπτονται. Το ζήτημα συμπεριλήφθηκε στην ημερήσια διάταξη της άτυπης υπουργικής συνόδου (Έρευνα) στη Βιέννη στις 17 Ιουλίου 2018. Για περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το θέμα αυτό βλ. έγγραφο ST 12071/18, ενημερωτικό σημείωμα για τον στρατηγικό σχεδιασμό.
- Τίτλοι των πυλώνων: Ορισμένες αντιπροσωπίες ζήτησαν να μετονομαστούν οι τίτλοι των πυλώνων, και ιδίως του πυλώνα 1 «Ανοικτή επιστήμη» και του πυλώνα 3 «Ανοικτή καινοτομία». Ο λόγος που προέβαλαν είναι ότι μπορεί εύκολα να δημιουργηθεί σύγχυση με άλλες έννοιες συναφείς με την ανοικτή επιστήμη (να παρέχεται πρόσβαση στην επιστημονική έρευνα, στα δεδομένα και τη διάδοση αμέσως μόλις διατίθενται, μέσω της χρήσης ψηφιακών και συνεργατικών τεχνολογιών) και με την ανοικτή καινοτομία (η καινοτομική διαδικασία να ανοιχθεί ώστε να συμπεριλάβει άτομα με πείρα σε τομείς εκτός του ακαδημαϊκού χώρου και της επιστήμης). Πρόκειται για έννοιες που χρησιμοποιεί η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της έρευνας και της καινοτομίας και αποτελούν ουσιώδη χαρακτηριστικά του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».
- Ρόλος των MME: Με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, η πρόταση «Ορίζων Ευρώπη» επιδιώκει να ενσωματώσει μια σειρά δραστηριοτήτων του προγράμματος «Ορίζων 2020» στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας. Εντός του ΕΣΚ, η Επιτροπή επιδιώκει οι δραστηριότητες να εστιαστούν σε επαναστατικές καινοτομίες και καινοτομίες αιχμής. Οι αντιπροσωπίες εξέφρασαν κατά πρώτο λόγο τον προβληματισμό τους σχετικά με το γεγονός ότι δεν γίνεται ρητή αναφορά στην επαυξητική καινοτομία: για πολλές MME η επαυξητική καινοτομία είναι μια μέθοδος που χρησιμοποιούν κατά κόρον για να καινοτομήσουν και να δημιουργήσουν νέες αγορές. Δεύτερον, εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την απουσία στοχευμένου μέσου ειδικά για τις MME, κάτι που είχε επιτρέψει σε χιλιάδες MME ανά την Ευρώπη να επωφεληθούν από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».
- Ο ρόλος της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και οι βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής: Οι αναθεωρημένες ρυθμίσεις για τις δραστηριότητες εντός του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» δεν προβλέπουν συγκεκριμένες δραστηριότητες για τη βιομηχανία εν γένει και ειδικότερα για τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής. Τα κράτη μέλη θα ήθελαν να καταστεί πιο ορατός ο ρόλος της βιομηχανίας και των βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής, δεδομένου του θεμελιώδη ρόλου που διαδραματίζουν για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

- Συνεργατική έρευνα: Υπάρχει ευρεία συναίνεση μεταξύ των αντιπροσωπιών ότι τα διασυνοριακά συνεργατικά έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα-πλαίσιο δημιουργούν σημαντική προστιθέμενη αξία. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω συνεργατικά έργα πρέπει να παραμείνουν επίσης στον πυρήνα του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».
- Συνέργειες: Η πρόταση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ζήτημα των συνεργειών εντός των επιμέρους στοιχείων του προγράμματος αλλά επίσης, και με ακόμη μεγαλύτερη έμφαση, με άλλα προγράμματα του ΠΔΠ. Οι αντιπροσωπίες επιβεβαίωσαν την αξία των συνεργειών. Ωστόσο, τους προβληματίζει η αυξανόμενη πολυπλοκότητα και ο αντίκτυπος που αυτή έχει στον αποτελεσματικό συντονισμό των πολιτικών, στην υλοποίηση και στις ερευνητικές κοινότητες που θα ήθελαν να συμμετάσχουν στα προγράμματα. Οι συνέργειες με το ΕΤΠΑ είναι ύψιστης σημασίας για πολλά κράτη μέλη και, για τον λόγο αυτό, η Προεδρία διοργάνωσε ειδικό τεχνικό σεμινάριο στις 6 Σεπτεμβρίου 2018.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

- Έρευνα στον τομέα της άμυνας: Στο πλαίσιο των προγραμμάτων του ΠΔΠ για την περίοδο μετά το 2020, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας, το οποίο περιλαμβάνει επενδύσεις στην έρευνα (αλλά και την ανάπτυξη ικανοτήτων). Καθώς σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ το σύνολο των δράσεων E&T της Ένωσης πρέπει να εντάσσεται στο πρόγραμμα-πλαίσιο, η έρευνα στον τομέα της άμυνας ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (άρθρο 5). Ενώ τα περισσότερα κράτη μέλη επιμένουν στον σαφή διαχωρισμό μεταξύ των δύο αυτών προγραμμάτων και τονίζουν τη σημασία και την ανάγκη να διαφυλαχθεί ο μη στρατιωτικός χαρακτήρας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου («ΝΥΣ») συνιστά στο Συμβούλιο να χρησιμοποιήσει εμφατικότερη γλώσσα στις αναφορές στο Ταμείο Άμυνας στον κανονισμό για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», ώστε να καταστεί σαφέστερη η σύνδεση μεταξύ των προγραμμάτων. Το ζήτημα αυτό τέθηκε από τη ΝΥΣ κατά την προφορική παρουσίασή της στην Ομάδα «Έρευνα» στις 3 Σεπτεμβρίου 2018.

- Αποστολές: Αν και η ιδέα του περιορισμένου αριθμού στοχευμένων αποστολών έγινε δεκτή ευνοϊκά από τις περισσότερες αντιπροσωπίες, διατυπώθηκαν ορισμένες ανησυχίες σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των αποστολών αυτών και την αντίστοιχη συμμετοχή των κρατών μελών (μέσω της διαδικασίας στρατηγικού σχεδιασμού). Τα κράτη μέλη έθεσαν επίσης ερωτήματα σχετικά με το επιμέρους κονδύλιο από το συνολικό κονδύλιο της θεματικής ομάδας, την προτεινόμενη προσέγγιση βάσει χαρτοφυλακίου και τη νέα δομή υλοποίησης μέσω συμβουλίων αποστολής και διαχειριστών αποστολής, συμπεριλαμβανομένων του ρόλου τους, της εξουσίας τους και των υποχρεώσεών τους, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της επιτροπολογίας.
- Συμπράξεις: Η πρόταση για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» προβλέπει μια εξορθολογισμένη προσέγγιση των συμπράξεων, σύμφωνα με την οποία οι συμπράξεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: *συμπράξεις κοινού προγραμματισμού, συγχρηματοδοτούμενες συμπράξεις και θεσμοθετημένες συμπράξεις*. Η απλούστευση και ο εξορθολογισμός των συμπράξεων επικροτείται ευρέως από τα κράτη μέλη, καθώς θεωρούν ότι αυτό συνάδει με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν την 1η Δεκεμβρίου 2017. Οι έως τώρα συζητήσεις εστιάστηκαν στη συμπερίληψη των συμπράξεων ως ζήτημα στρατηγικού σχεδιασμού, στη σχέση μεταξύ των αποστολών και των συμπράξεων και στη συμπερίληψη των αποτελεσμάτων της ad hoc ομάδας εργασίας της ERAC για τις συμπράξεις στο κείμενο της πρότασης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη». Όσον αφορά τις δημοσιονομικές πτυχές, εκφράστηκαν ανησυχίες σχετικά με i) την ασάφεια όσον αφορά το συνολικό κονδύλιο του προϋπολογισμού για τις συμπράξεις, ii) τον ασαφή ορισμό της κεντρικής διαχείρισης, καθώς τα κράτη μέλη κατέστησαν σαφές ότι δεν επιθυμούν να δημιουργήσουν κοινούς ειδικούς λογαριασμούς («common pots»), iii) τις δυσκολίες της εκτίμησης των συνεισφορών σε είδος, ιδίως των βιομηχανικών εταιρών, iv) την πρόκληση που συνιστά η εξασφάλιση μακροπρόθεσμων νομικά δεσμευτικών χρηματοδοτικών δεσμεύσεων από τα κράτη μέλη λόγω των εθνικών τους δημοσιονομικών κύκλων, v) τις δυσκολίες της σωρευτικής χρηματοδότησης από διαφορετικά προγράμματα της ΕΕ, vi) το ελάχιστο όριο της συμμετοχής 50 % των κρατών μελών σε θεσμοθετημένες εταιρικές σχέσεις.
- Προϋπολογισμός: Δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα αναλυτική συζήτηση σχετικά με τον προϋπολογισμό. Αυτό ισχύει επίσης για το αρχικό στάδιο των συνολικών διαπραγματεύσεων για το ΠΔΠ. Ωστόσο, ορισμένες αντιπροσωπίες ζήτησαν μια πιο λεπτομερή ανάλυση του προϋπολογισμού λόγω της εισαγωγής των αποστολών και της μελλοντικής συμπερίληψης των εταιρικών σχέσεων.

- Διεθνής συνεργασίας/σύνδεση: Οι αντιπροσωπίες ζήτησαν να υπάρξει στρατηγική προσέγγιση της διεθνούς συνεργασίας στο σύνολο της πρότασης για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», να προβλεφθεί κάποιος ρόλος για τα κράτη μέλη όταν αποφασίζεται ποιες χώρες θα συνδεθούν και μεγαλύτερη έμφαση στην αμοιβαιότητα. Επιπλέον, οι αντιπροσωπίες έθεσαν επί τάπητος τα ελάχιστα κριτήρια επιλεξιμότητας καθώς και τους περιορισμούς συμμετοχής σε μέσα με αποκλειστικούς δικαιούχους.
- Κανόνες συμμετοχής: Η πρόταση της Επιτροπής για τους κανόνες συμμετοχής και διάδοσης χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συνέχειας με τις πρακτικές που θεσπίστηκαν σε προηγούμενα προγράμματα-πλαίσια, και ιδίως στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020». Οι συζητήσεις στην Ομάδα «Ερευνα» ξεκίνησαν με μια γενική παρουσίαση, στις 3 Σεπτεμβρίου 2018, και οι πρώτες γραπτές παρατηρήσεις από τα κράτη μέλη αναμένονται έως τα τέλη του Σεπτεμβρίου 2018.

3. ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Πυλώνας I: Υπάρχει ευρεία συμφωνία όσον αφορά τις δραστηριότητες και τα μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο του πυλώνα I, καθώς αποτελούν ως επί το πλείστον (με εξαίρεση τις MAT) συνέχεια των δραστηριοτήτων του προγράμματος «Ορίζων 2020» και έχουν προβλεφθεί σημαντικές αυξήσεις του προϋπολογισμού για αυτές. Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες χώρες που θα επιθυμούσαν να δοθεί υψηλότερο μερίδιο του προϋπολογισμού στις δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» και διατυπώθηκαν ορισμένες ανησυχίες για τη σχετική μείωση του προϋπολογισμού για τις ερευνητικές υποδομές. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη πρότειναν τη θέσπιση κινήτρων/επιδοτήσεων για τους ερευνητές που επιστρέφουν από χώρες εκτός ΕΕ, καθώς και την καθιέρωση μιας φάσης «προ ΕΣΕ» για τη χρηματοδότηση νέων ερευνητών.
- Πυλώνας II: Αν και τα κράτη μέλη, εν γένει, υποδέχθηκαν θετικά την εισαγωγή διεπιστημονικών θεματικών ομάδων στον πυλώνα II, δύο από αυτές τις ομάδες η (β) «Πολυδεκτική και ασφαλής κοινωνία» και η (δ) «Κλίμα, ενέργεια και κινητικότητα» δέχθηκαν κριτική ως υπερβολικά ευρείες. Ένα άλλο θέμα που τέθηκε ήταν η σημασία της συμπερίληψης όλων των επιπέδων τεχνολογικής ετοιμότητας στις δραστηριότητες του δεύτερου πυλώνα.

- Πυλώνας III: Τα κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας. Ταυτόχρονα, τόνισαν ότι εξακολουθούν να έχουν ορισμένα ερωτήματα σχετικά με θέματα διακυβέρνησης και υλοποίησης. Διατυπώθηκαν αιτήματα να παρασχεθούν ορισμοί των διαφόρων ειδών καινοτομίας στο άρθρο 2 της απόφασης. Επιπλέον, τα κράτη μέλη επεσήμαναν την ανάγκη για ορθό συντονισμό με τις δραστηριότητες του ΕΙΚΤ.

Τα κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την ιδέα να χρηματοδοτείται η στήριξη των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων καινοτομίας στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα. Παράλληλα, ζήτησαν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα μέτρα και τις ομάδες-στόχο.

- Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας:

Όσον αφορά τα μέτρα «*Διάδοσης της αριστείας*», οι αντιπροσωπίες έθεσαν το ερώτημα κατά πόσον επαρκεί ο προτεινόμενος προϋπολογισμός και αν είναι αρκετές οι δραστηριότητες στον τομέα αυτόν. Ορισμένες αντιπροσωπίες ζήτησαν πρόσθετα μέτρα «οριζόντιου» χαρακτήρα, π.χ. όσον αφορά τις διαδικασίες αξιολόγησης, το άνοιγμα των δικτύων σε νέους εταίρους ή τη δημιουργία ειδικών δραστηριοτήτων, για παράδειγμα, στο πλαίσιο του ΕΣΕ. Ορισμένες αντιπροσωπίες διατύπωσαν επίσης παρατηρήσεις σχετικά με τη σύνθεση, την έγκαιρη εφαρμογή και την τακτική επικαιροποίηση των ρυθμίσεων σχετικά με την υποβολή προτάσεων για το συγκεκριμένο τμήμα του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Τέλος, τέθηκε επί τάπητος το ζήτημα των μισθών των ερευνητών.

Αναφορικά με το τμήμα περί «*μεταρρύθμισης και ενδυνάμωσης του ευρωπαϊκού συστήματος E&K*», πολλές αντιπροσωπίες εξέφρασαν ανησυχίες για την απουσία χωριστού τομέα «Επιστήμη και κοινωνία», όπως προβλεπόταν στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», και για τη μείωση του προϋπολογισμού για αυτές τις πτυχές σε σύγκριση με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020». Υπάρχει ευρεία υποστήριξη για τη βελτίωση των συνεργειών μεταξύ του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ωστόσο, η υλοποίηση στην πράξη της πρωτοβουλίας «Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια» και ο ρόλος του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να καθοριστούν πιο αναλυτικά.